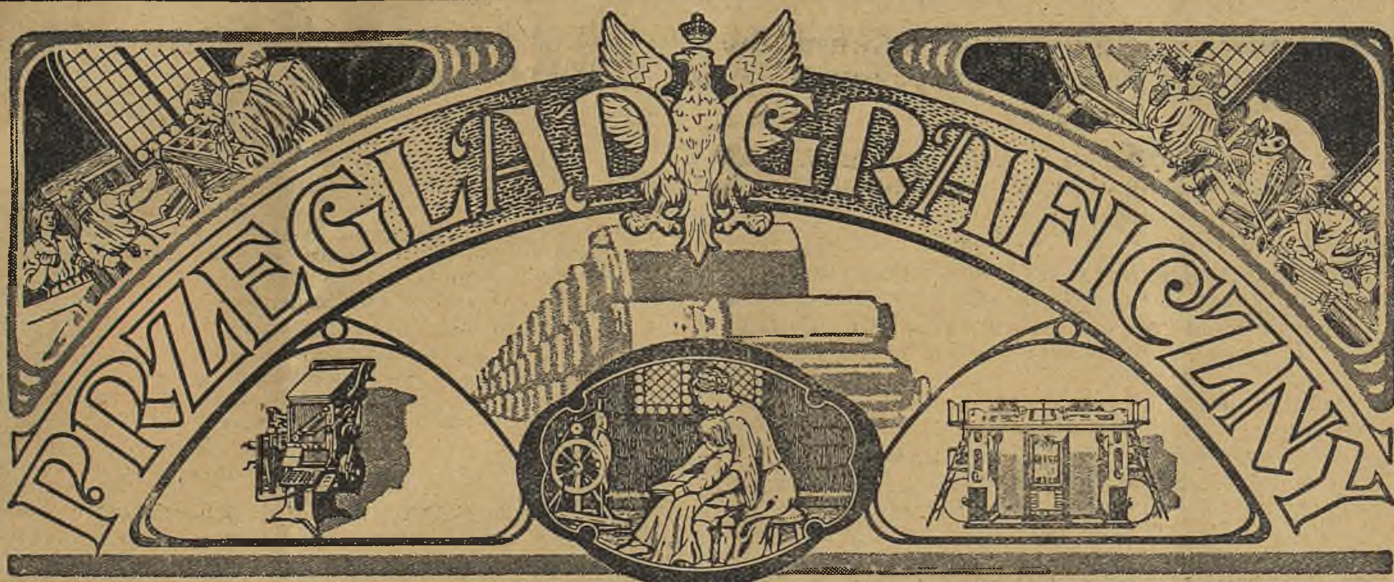

Organ Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Zwyczajne Walne Zebranie

Towarzystwa Akcyjnego

HURTOWNIA DRUKARSKA W POZNANIU

odbędzie się

we wtorek, dnia 7 sierpnia 1923 roku o godzinie 12 w południe

w lokalu Towarzystwa przy Starym Rynku Nr. 4.

PORZĄDEK OBRAD:

1) Sprawozdanie Zarządu o czynności Towarzystwa i przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły.
2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej.
3) Potwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok ubiegły, udzielenie pokwitowania i podział zysków.
4) Uzupełniający wybór Rady Nadzorczej.
5) Zmiana Ustaw, dotycząca podwyższenia kapitału akcyjnego.
6) Sprawy bieżące.

HURTOWNIA DRUKARSKA TOWARZYSTWO AKCYJNE

Rada Nadzorcza: *Edward Pawłowski.*

Zarząd: *Teodor Kryg.*

Dla drukarń wydawniczych dzienników lub innych pism perjodycznych.

USTAWA

z dnia 14 maja 1923 roku o państwowym podatku przemysłowym (czytaj obrotowym).

Rozdział I.

Art. 8. opiewa:

Państwowy podatek przemysłowy tylko w formie określonej w art. 7 lit. a) opłacają:

4) przedsiębiorstwa, prowadzące wydawnictwa dzienników lub innych pism perjodycznych.

Art. 7.

Podatek przemysłowy (czytaj obrotowy) pobiera się od wszystkich przedsiębiorstw i zajęć z wyjątkiem wymienionych w art. 8. niniejszej ustawy:

a) w formie przedpłaty, uiszczanej przez nabycie właściwych świadectw przemysłowych.

W sprawie państwowego podatku przemysłowego.

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 58 poz. 412 została ogłoszona ustawa z dnia 14 maja 1923 r. o państwowym podatku przemysłowym.

Ustawa obowiązuje od początku 1923 r.

I. Ustawa wprowadza nowe ceny tak zwanych świadectw przemysłowych oraz zaprowadza obowiązek wykupywania karty rejestracyjnej na każdy oddzielny skład.

Taryfa, zawierająca podział miejscowości na klasy, a przedsiębiorstw i zajęć na kategorje, tudzież ceny świadectw przemysłowych, zawarta jest w załączniku do art. 23 ustawy.

Cena karty rejestracyjnej wynosi 15 000 mk. (art. 23).

Na rzecz Izb Handlowo-Przemysłowych i Rzemieślniczych, na rzecz szkół zawodowych oraz w pewnych wypadkach na rzecz związków komunalnych będą pobierane dodatki do ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.

Ze zmian, wprowadzonych przez nową ustawę, wynikają następujące obowiązki dla płatników podatku przemysłowego:

a) ci płatnicy, którzy na zasadzie dotychczasowej ustawy (Dziennik Ustaw Nr. 17 poz. 140 rok 1922) obowiązani byli wykupić świadectwa przemysłowe, powinni zgłosić się z tymi świadectwami do właściwej Kasy Skarbowej (wskazanej w obwieszczeniu Izby Skarbowej) w celu uskutecznienia dopłaty różnicy między ceną dawną świadectwa, a obowiązującą obecnie;

b) na przedsiębiorstwa, zajęcia i oddzielne składy, które w myśl poprzedniej ustawy, nie podlegały obowiązkowi nabywania świadectw przemysłowych, winni przedsiębiorcy nabyć we właściwej Kasie Skarbowej (wskazanej w obwieszczeniu Izby Skarbowej) świadectwa przemysłowe, względnie karty rejestracyjne, na zasadzie złożonych przez siebie deklaracji na przepisanym formularzu;

c) ci płatnicy, którzy, według dotychczasowej ustawy, nabywali na pomieszczenia składowe specjalne świadectwa przemysłowe, bądź też otrzymali bezpłatne bilety przemysłowe, winni we właściwej Kasie Skarbowej zamienić te świadectwa na karty rejestracyjne.

Termin dla dokonania wszystkich wyżej wymienionych czynności upływa z dniem 27 lipca r. b.

Oprócz ceny świadectwa, względnie karty rejestracyjnej w r. b. przy przedpłacie, o której wyżej była mowa, będą pobrane w Wielkopolsce:

25% ceny świadectwa (dodatek ten pobrany będzie na poczet dodatku, przypadającego związkom komunalnym i stanowiącego 0,5% od obrotu.

25% ceny świadectwa i karty rejestracyjnej (na rzecz szkół zawodowych).

15% ceny świadectwa i karty rejestracyjnej (na rzecz izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych).

Dodatki, wpłacone według dawnej ustawy, będą zaliczone na poczet obecnie obowiązujących.

Okólnik Ministerstwa Skarbu do Izb Skarbowych Nr. D. P. 826/III postanawia:

Męczennicy w imię nauki.

(Ciąg dalszy z nr. 28).

W rzeczy samej rzeźbie na drzewie zawdzięczamy wynalazek druku, od rysunku wypukłego na drzewie do czcionek drukarskich przedział mały — Gutenberg mógł się już zrodzić.

Jan Gutenberg ujrzał światło dzienne w Moguncji, mieście wolnem nad brzegami Renu, w pierwszym roku XV-go stulecia. W czasie uroczystego wjazdu cesarza Fryderyka II do tego miasta czcza sprzeczka o pierwszeństwo miejsca w ceremonjach publicznych wywołała współubieganie się klas, wskutek której Gutenberg, należący do stanu szlacheckiego, liczący wówczas lat 19, został z miasta wygnany.

Odtąd rozpoczął wędrówkę z miasta do miasta, studjując godne uwagi pomniki i zapoznając się z ludźmi, którym talenty dały sławę. Zwiedził pobrzeża Renu, Szwajcarję, Niemcy i wreszcie Holandję. W tym ostatnim kraju, bawiąc w Harlem, powziął pierwszą myśl wynalazku druku. Za powrotem do Strassburga, po upływie długich miesięcy, spędzonych na nieustannych poszukiwaniach i gorliwej pracy, zdołał wyrobić czcionki z drzewa, połączyć je ze sobą i w ten sposób stworzyć pierwsze podstawy nowej sztuki.

Gutenberg, pojmując niezmierną doniosłość moralną i przemysłową swego dzieła, uczuwał potrzebę pomocy, któraby go wspierała w wydatkach, jakie ponosił, odbywając liczne próby wynalazku; wszelako poczytywał za obowiązek ukrywać cel swych prac, aby mu kto nie wydarł tajemnicy — nie pozbawił sławy.

Wśród patrycjuszów Strassburga nie znalazł się ani jeden, któryby zgodził się pójść mu z pomocą; szlachta powodowała się tym przesądem, że praca rękodzielnika nie przynosi zaszczytu człowiekowi. Wynalazca zmuszony był jednak do tego rodzaju pracy, został robotnikiem, żył wśród ludu, któremu miał otworzyć podwoje dziedziny wiedzy. Zawarł on spółkę z dwoma zamożnymi mieszkańcami Strassburga, Andrzejem Dritzchen'em i Janem Riff'em, przełożonym municypalnym w Lichtenau, a później z Fustem, złotnikiem i bankierem moguckim.

Gutenberg, ukrywając przed stowarzyszonymi rzeczywisty cel swych poszukiwań, zajmował się wraz z nimi wielu robotami artystycznemi. Trudnił się rżnięciem drogich kamieni, polerował szkła weneckie, posługujące do wyrobu zwierciadeł, zachowywał jednak w tajemnicy swe poszukiwania mechaniczne, odnoszące się do wynalazku druku.

Aby lepiej zabezpieczyć się przed ciekawością, uniknąć badań publiczności, która zaczynała oskarżać go o czary, Gutenberg urządził pracownię w ruinach starego, opuszczonego klasztoru reguły św. Arbogasta. Ukrył się w głąb klasztoru, w celi, którą na klucz zamykał. Pracował bez spoczynku, wyrzynał czcionki ruchome, i zbudował pierwszą prasę drukarską, pierwotyp maszyn tegoczesnych, odbijających w ciągu godziny tysiąc zadrukowanych arkuszy papieru.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Przy zaliczaniu, na żądanie płatników należących do nich przedsiębiorstw, w myśl przepisów nowej ustawy, do kategorji niższej od tej, podług której pierwotnie były wykupione świadectwa przemysłowe, należy zażądać od płatników pisemnych deklaracji, uzasadniających zmianę w kategorji na podstawie cech zewnętrznych przedsiębiorstwa.

Zaznaczamy, że według obecnej ustawy cały szereg przedsiębiorstw będzie pociągniętych do wykupywania świadectw według wyższej kategorji, aniżeli dotychczas, należy więc dokładnie sprawdzić, do jakiej kategorji przedsiębiorstw należy według nowej ustawy. Wykupienie świadectwa niższej kategorji, aniżeli przewiduje ustawa, pociąga za sobą karę wysokości 3-krotnej niedopłaconej sumy. Niewykupienie świadectwa wogóle grozi karą grzywny wysokości trzech do dwudziesto-krotnej wysokości nieuiszczonej sumy oraz ewentualnie karą pozbawienia wolności.

Dla większych przedsiębiorstw przemysłowych, a w szczególności dla spółek akcyjnych art. od 12 do 15, w szczególności ustęp 2 art. 14 ustawy, zmieniają zasady wykupywania świadectw.

II. Za podstawę opodatkowania według nowej ustawy służy obrót bądź miesięczny bądź półroczny (art. 4), wysokość podatku wynosi 2% od sumy obrotu, dla przedsiębiorstw zaś, wymienionych w ustępie drugim art. 5 i w ust. 3-cim tegoż artykułu (instytucje kredytu długoterminowego, o ile prowadzą operacje bankowe, domy bankowe i kantory wymiany) 5% od obrotu. Dodatek na rzecz związków komunalnych wynosi 0,5% od obrotu (art. 119). Podatek państwowy uiszcza się w formie przedpłaty przez wykupywanie świadectw przemysłowych i w formie dopłaty (art. 7).

Z postanowień nowej ustawy wynikają następujące obowiązki dla płatników:

O składaniu zeznań.

Płatnicy podatku przemysłowego winni w terminie od 1 lipca do 1 sierpnia 1923 r. złożyć we właściwym Urzędzie Skarbowym Podatków i Opłat Skarbowych zeznanie o obrocie, osiągniętym w pierwszym półroczu kalendarzowym r. b.: 1) co do każdego oddzielnego zakładu, zaliczonego do kategorji I. i II. przedsiębiorstw handlowych, po 2) co do każdego oddzielnego zakładu przemysłowego, zaliczonego do pierwszych pięciu kategorji przedsiębiorstw przemysłowych, po 3) co do każdego zajęcia przemysłowego, zaliczonego w taryfie (art. 23) do kategorji I. i II. a) i b) zajęć przemysłowych, 4) co do każdego samodzielnego wolnego zajęcia zawodowego.

Wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań mają w powyższym terminie złożyć zeznanie o obrotach wszystkich należących do nich zakładów, lecz każdego oddzielnie, tej Izbie Skarbowej, w okręgu której znajduje się siedziba zarządu spółki, względnie przedsiębiorstwa.

Płatnicy podatku przemysłowego, wyżej niewymienieni, mogą również składać zeznania o obrocie, lecz na nich nie ciąży ustawowy obowiązek składania zeznań.

Zeznania składać należy na specjalnych formularzach, które będą wydawane bezpłatnie w Urzędach Skarbowych Podatków i Opłat Skarbowych, Kasach Skarbowych i Urzędach Skarbowych Akcyz i Monopolów Państwowych.

O wpłacaniu podatku przemysłowego.

A. Podatek od obrotu za bieżące półrocze
(t. j. II. półrocze 1923 r.)

Wszelkie przedsiębiorstwa handlowe w pierwszych dwóch kategorji, oraz przedsiębiorstwa przemysłowe w pierwszych pięciu kategorji, zarówno obowiązane jak i nieobowiązane do publicznego ogłaszania winny na zasadzie art. 56 i 122 ustawy, poczynając od miesiąca lipca rb. obliczać i wpłacać podatek od obrotu osiągniętego w każdym miesiącu najpóźniej do dnia 15 nast. miesiąca. Pierwsza zatem wpłata miesięcznie obliczonego podatku winna być uskuteczniona za miesiąc lipiec w terminie do 15-go sierpnia 1923 r., przyczem od kwoty miesięcznej tego podatku wolno potrącić jedną dwunastą część sumy, przypadającej tytułem przedpłaty za cały rok podatkowy, względnie $^{1}/_{6}$ część tejże przedpłaty, o ile ją uiszczono w stosunku półrocznym. Przy wpłatach miesięcznych winny być również uiszczane kwoty podatku, przypadające na korzyść związków samorządowych (art. 119 ustawy) w wysokości 0,5% od obrotu.

Pozostałe przedsiębiorstwa obowiązane do składania zeznań winny wpłacić podatek od obrotu za drugie półrocze roku bieżącego w terminie od 1 stycznia do 1 lutego roku 1924.

B. Podatek od obrotu za ubiegłe półrocze
(t. j. pierwsze półrocze 1923 r.)

Co się tyczy wpłacania podatku przemysłowego (od obrotu) w formie dopłaty za czas od 1 stycznia do końca czerwca 1923 r. to na zasadzie art. 122 i art. 125 część przedostatnia ustawy, Ministerstwo Skarbu zarządziło co następuje:

1. Wszyscy płatnicy, z wyjątkiem przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego ogłaszania sprawozdań, są obowiązani uiścić podatek przemysłowy (od obrotu) przypadający na 1-sze półrocze roku podatkowego 1923, po obliczeniu kwot tego podatku przez komisje szacunkowe i rozesłaniu nakazów płatniczych w trzech równych ratach, a mianowicie: 15 października, 10 listopada i 10 grudnia 1923 r.

2. Spółki akcyjne, spółki z ogr. odp. i inne przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach, winny wpłacić podatek przypadający od obrotu, osiągniętego w 1-szem półroczu kalendarzowym roku podatkowego 1923, po otrzymaniu nakazów płatniczych w trzech równych ratach w następujących terminach: pierwszą ratę w ciągu 8 dni po doręczeniu nakazu płatniczego, drugą dnia 15 listopada rb. i trzecią dnia 10 grudnia rb.

Na poczet tego, co się należy za ubiegłe półrocze, będzie policzone to, co się wpłaciło na podatek państwowy, przemysłowy według stałej ustawy, oraz zaliczka na podatek komunalny, pobraną w wysokości 25% ceny świadectw przemysłowych przy odnawianiu tych świadectw w lipcu rb. (patrz punkt 1. niniejszego okólnika).

W razie niewpłacenia podatku w wyżej oznaczonych terminach płatności nastąpi ściągnięcie zaległego podatku w drodze egzekucji wraz z 10% kary za zwłokę.

Zaznaczamy, że rozporządzenie wykonawcze do ustawy, jak również instrukcja nie zostały jeszcze opracowane przez Ministerstwo Skarbu i z tego powodu cały szereg kwestji, wynikających z ustawy, został jeszcze niewyjaśniony przez władze skarbowe.

Z chwilą, gdy to nastąpi, nie omieszkamy poinformować o treści uzyskanych wyjaśnień.

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę, że doliczanie do faktur i rachunków (tworzenie odrębnej pozycji) 2-procentowego podatku przemysłowego od obrotu uważamy za wysoce niepożądane; kwota podatku winna być uwzględniona już w cenie.

Obecne stawki celne na papier:

	Podstawowe za 100 kg.	Obecny mnożnik od 7. 7. 23		Czyli kosztuje obecnie cło za 100 kg.
Papier gazetowy rotacyjny	15.—	4.000	20% od mnożnika normalnego który wynosi 20.000	60.000.—
Papier gazetowy w arkuszach	20.—	4.000		80.000.—
Papier dziełowy, drzewny, satynowany ale niesklejony	30.—	4.000		120.000.—
Papier klejony, drzewny, kajetowy czyli koncept	30.—	4.000		120.000.—
Papier piśmienny bezdrzewny	45.—	15.000	75% od mnożnika normalnego	675.000.—
Papier z wodnemi znakami	70.—	15.000		1.050.000.—

Ceny papieru krajowego
ważne od 14 lipca r. b.

Gatunek papieru	Ceny hurtowne loko Poznań za kg. mk.
Gazetowy rotacyjny	6.930 loko fabr.
„ w arkuszach	8.600
Drukowy matowy	9.900
„ satynowany	10.400
Piśmienny Nr. 3 i konceptowy	11.800
„ Nr. 2	15.400
„ Nr. 1 bezdrzewny	18.600
Karton pocztówkowy bezdrzewny	19.900
„ „ drzewny	13.800
Piśmienny kolorowy (albumowy)	13.900
Okładkowy kajetowy	13.700
Kopertowy t. zw. angielski	13 800
Skoroszytowy	19.100

Za Makulaturę płacą fabryki przy dostawach wagonowych 23% od ceny papieru rotacyjnego; obecnie więc 1594 mk. za kilogram.

Z chwili bieżącej

Podrożenie gazet w Warszawie. Od 10-go lipca dzienniki warszawskie podwyższyły ceny pojedynczego numeru na 1500 mk. — Miesięczna prenumerata w lipcu wynosi: Gazeta Warszawska, Kurjer Warszawski i Gazeta Poranna po 20 000 mk., Kurjer Polski 25 000 mk., Kurjer Poranny 23 000 mk., Robotnik 24 000, Rzeczpospolita 33 000 mk.; w Krakowie: Czas 25 000 mk., Głos Narodu 22 000 mk.; we Lwowie: Gazeta Codzienna 28 000 mk., Słowo Polskie 25 000 mk.

Przeniesienie „Wiarusa Polskiego" z Bochum do Poznania. Jak się dowiadujemy, to z dniem 1 sierpnia br. zacznie „Wiarus Polski", wychodzący od lat wielu w Bochum, w Westfalji, ukazywać się w Poznaniu. Pismo w pierwszym rzędzie służyć ma sprawie narodowej i sprawom robotniczym polskim, w wręcz odmiennym kierunku od „Prawdy". Drukować się będzie w oficynie Zjednoczenia Zawodowego Polskiego; kierownikiem technicznym pozostaje nadal długoletni kierownik techniczny „Wiarusa Polskiego", p. Kunca.

Józef Pański, zakłady graficzne, Radomsk. W rejestrze handlowym sądu okręgowego w Piotrkowie zapisano, że firma została rozwiązana.

Córka Wilsona dziennikarką. Dzienniki nowojorskie donoszą, że miss Margareta Wilson, córka byłego prezydenta Stanów Zjednoczonych, wstąpiła do redakcji wielkiej agentury informacyjnej.

Skradziony katechizm Marcina Lutra. W Halle skradziono z Bibljoteki kościoła protestanckiego Marienkirche jedyny, istniejący jeszcze egzemplarz katechizmu Marcina Lutra, wydany w 1540 r. Nie dziw, że wszczęto śledztwo nader gorliwe dla odzyskania tego unikatu. I oto okazało się — jak donoszą z Halle do „Berliner Tageblatt" — że sprawcą tej kradzieży jest nie zwyczajny złodziej, lecz wyższy urzędnik pocztowy, bibliograf wybitny i bibliofil tak namiętny, że dla uzupełnienia swego zbioru rzadkich druków nie wahał się dokonywać systematycznie kradzieży w różnych bibljotekach. Dostęp do bibljoteki kościelnej w Halli był niezmiernie trudny ze względu na przechowywane tam skarby książkowe, bibljofil więc musiał użyć podstępu, aby tam się dostać i gospodarować swobodnie. W tym celu zdobył najpierw zaufanie pewnej wielkiej księgarni i antykwarni, która znając jego głęboką wiedzę bibljograficzną powierzyła mu sporządzenie fachowego katalogu swych zbiorów. Korzystając z tej sposobności pokradł najrzadsze książki zbioru, zastępując je przez książki mniej wartościowe, które oprawiał nadzwyczaj zręcznie, naśladując starożytne oprawy oryginalne. Skradzione w ten sposób egzemplarze, darował następnie bibljotece kościelnej, przez co pozyskał takie łaski u jej zarządu, że pozwolono mu pracować w bibljotece bez kontroli. A tego tylko pragnął i korzystając ze swobody ruchów pokradł wiele cennych książek, a wśród nich i ów bezcenny katechizm Marcina Lutra. Podczas rewizji przeprowadzonej u namiętnego bibliofila i u jego rodziny znaleziono pięć wielkich skrzyń, napełnionych bardzo rzadkiemi książkami, których ogromna większość pochodziła z kradzieży i była już dawno poszukiwana.

Ceny metali w Niemczech
podane przez Deutsche-Metallhandel-A. G. w Berlinie:

Nazwa metalu	Cena za kilogram 28. 6.	29. 6.	2. 7.	3. 7.	4. 7.
Ołów miękki	17500	19000	19500	19500	19500
Cyna Banca	133000	142000	138000	134000	134000
Cyna 99 % hutnicza . .	130000	139000	135000	132000	132000
Antymon 99 %	17500	19000	19000	19000	19000
Metal stereotyp.	15500	17500	17500	18000	18500
Metal do maszyn do składania	15000	17000	17000	17500	18000
Miedź.	50320	51570	53030	53070	53160
Cynk walc.	30100	30100	31100	31100	31100

Dnia 13 lipca 1923 r. zmarł po krótkich cierpieniach współpracownik nasz, składacz ś. p.

Józef Hajcel

W zmarłym, który przed kwartałem złożył chlubny egzamin na składacza; tracimy pracownika sumiennego, inteligentnego, który rokował najlepsze nadzieje na przyszłość. Niech odpoczywa w spokoju!

„POL" Polska Mechan. Fabryka Wyrobów Papierowych (Dawniej Cohn & Sieburth) T. z o. p.

PRZEGLĄD PAPIERNICZY

Organ Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych w Poznaniu.

Echa wystawy papierniczej w Ameryce.

Pod nazwą „First Annual Paper Industries Exhibition“ otwarto w Nowym Jorku w dniu 9 kwietnia ciekawą wystawę papierniczą, której celem było uwidocznienie postępu przemysłu papierniczego i przedstawienie nowych metod i wynalazków z dziedziny papiernictwa. Wystawa była pod każdym względem interesującą. Wystawiały wszystkie poważniejsze fabryki maszyn papierniczych, również wytwórcy chemikalji i środków pomocniczych, potrzebnych do wytwarzania papieru.

Zaciekawienie powszechne wzbudzał dział Bibljoteki publicznej Nowego Jorku, w którym przedstawiano doświadczenia zyskiwane przy próbach w kierunku konserwowania gazet. Jako najlepszy środek do zachowania starych czasopism okazało się rzekomo naklejanie poszczególnych stronnic bibułką japońską.

Instytucja „Bureau of Standarts“ zainteresowała zwiedzającą wystawę publiczność swymi zabiegami w kierunku ustalenia formatów papierowych.

Bodaj najbardziej nowojorską wystawę papierniczą urządzoną w wspaniałym gmachu Grand Central Palace zwiedzających fachowców zainteresował dział chemji drzewnej, w którym pomiędzy innemi objaśniał H. O. Chute najrozmaitsze produkta chemiczne lasów amerykańskich, zyskiwane przeważnie podczas przeróbki drzewa na wyrób papieru jako produkta postronne. Tak pokazywano naprzykład dawniejsze i nowoczesne sposoby zyskiwania żywicy przez nacinanie sosny południowej (Southern Pine), również zyskiwanie żywicy z pniaków sosnowych przez wymywanie benzyną i innymi środkami żywicę rozpuszczającymi, przez co zyskuje się olej terpentynowy i smołę żywiczną. Również przedstawiano zyskiwanie masy popierniczej z odpadków drewn. leśnych, szczególnie wiorów. Dalej pokazywano różne gatunki amerykańskich drzew farbierskich i zyskiwane z nich farby oraz koloryzowane tą farbą włókna jedwabne i wełniane. — Ministerstwo rolnictwa nadesłało było zbiornik zawierający terpentynę surową, zyskiwaną przez skraplanie gazów odlatujących podczas gotowania masy sulfitowej i zyskiwane z terpentyny surowej chemikalje. Rzeczona terpentyna surowa składa się przeważnie z cymolu i służy jako surowiec do wyrobu thymolu, carvacrolu i sześciu barwników. Pokazywano też wełnę tymi barwnikami farbowaną. — Dalej pokazywano w dziale chemji drzew leśnych wyrób cukru brzozowego, którego Ameryka Północna produkuje około 40 000 tonn rocznie. Dalej pokazywano sposób destylacji różnych drzew amerykańskich, wskutek czego zyskuje się alkohol methylowy, aceton i ocet. — Wreszcie wzbudzała powszechne zaciekawienie wystawa włókien jedwabnych i gotowych tkanin jedwabnych, wyrabianych z drzewa, a opodal leżał pień świerkowy jako surowiec pierwotny.

Doprawdy las jest źródłem, z którego czerpiemy nietylko opał, węgiel drzewny, żywicę, masę papierniczą czyli celulozę, lecz także najrozmaitsze chemikalje i barwniki a na domiar doskonały jedwab sztuczny!

Z rynku papierniczego

Czechosłowacja. Według podań urzędu statystycznego ceny hurtowe w czerwcu wynosiły loco Praga za celulozę bieloną 3.05 do 3.25 koron czeskich, za celulozę niebieloną 1.95 do 2.30 koron czeskich za kilogram. Kilogram papieru rolowego 50 gr. loco Praga kosztował w czerwcu 3.15 do 3.45 kor. czeskich.

Niemcy. Papiery drzewne podrożały z dniem 1 lipca o 205 procent, bezdrzewne o 200 procent; ceny papieru w lipcu wynoszą trzy razy tyle co w czerwcu. Na zwyżkę cen za papier wywarło wpływ podwyższenie ceny za błonnik roślinny o 170 proc. i za włókno drzewne z 110 000 na 285 000 mk. za 100 kg. — Prasa codzienna tłomacząc znaczne podwyższenie ceny prenumeraty za lipiec donosi, że od 1 do 15 lipca cena za kg. papieru gazetowego wynosi 7380 mk. Jest to cena zasadnicza, która ulegnie w drugiej połowie lipca zwyżce w miarę wzrostu opłat za przewóz kolejowy, za węgiel i według przeciętnego kursu dolara w pierwszej połowie lipca.

Danja. Cenę za papiery podwyższono od 19-go czerwca o 5 procent, cenę za tytki i torebki o 10 proc.

Norwegja. Wybuchły z dniem 16 czerwca strajk robotników we fabrykach papieru wywiera wpływ na rynku papierniczym. Fabrykanci papieru żywią nadzieję, że strajk zostanie w niezbyt długim czasie zlikwidowany, sądzą jednakże, że ceny papiernicze inaczej się ułożą. Kupcy papiernicy nie zakupują, zrażeni wyższą ceną, obecnie takich ilości papieru, jak to byli czynili w kilka tygodni przed wybuchem strajku. — Zbyt papieru gazetowego jest dotychczas normalny, cena nie uległa zwyżce, jednakże hurtownicy papieru mniej chętnie przyjmują zamówienia, jak dawniej, spodziewając się zwyżki cen.

Szwecja. I na tutejszym rynku papierniczym wybuch strajku robotników we fabrykach papieru w Norwegji daje się odczuwać. Ceny stałe, nie ulegają zniżkom, ilość zleceń mnoży się. W każdym razie konsumenci już teraz zakupują zapasy na jesień i zimę. Sprzedano poważne ilości masy sulfitowej do Anglji, Francji i Belgji, z dostawą późniejszą, po cenach niezmienionych. Zbyt sulfitowej masy papierniczej jest bardzo ograniczony, natomiast zbyt włókna drzewnego znacznie się ożywił. Kupcy angielscy płacili w ostatnim czasie 5 funtów szterlingów i 15 szylingów za tonnę włókna drzewnego wilgotnego cif z port angielski z dostawą od lipca do września. Również Francja czyni zakupy. Suche włókno drzewne kosztuje nadal 180 koron za tonnę fob Gotenburg.

Z przemysłu papierniczego w Nadrenji i Westfalji.

Położenie przemysłu i handlu papierniczego w okupowanej Nadrenji i Westfalji pogarsza się z miesiąca na miesiąc, a w czerwcu, jak donoszą, stało się nadzwyczaj przykrem i dokuczliwem. Z powodu opanowania dróg żelaznych przez mocarstwa okupacyjne dowóz towarów został uniemożliwiony niemal zupełnie. Bardzo wielu hurtowników papieru z Nad-

renji i Westfalji mają zamówione w fabrykach w Niemczech nieokupowanych poważne ilości papieru, których przewieźć nie można, a fabrykanci zażądali i dostali byli pieniądze z góry.

Ceny za papiery w Nadrenji i Westfalji podskoczyły tak niesłychanie, że konsumenci papieru ograniczają zakup na pozycje najniezbędniejsze. Trzymanie papierów w składnicy na zapas stało się nieproduktywnem. Na dostawy wagonowe trzeba zezwolenia władz, które zyskuje się po wielu zabiegach i kłopotach, no i kosztach oczywiście.

Niepewne położenie także pod względem politycznym pogłębiło zastój w handlu papierem jeszcze bardziej, a wskutek utrudnień władz okupacyjnych popyt i podaż na rynku papierniczym, jak w handlu i przemyśle nadreńsko-westfalskim wogóle zmalał do cna, to też miejscowych kupców i przemysłowców ogarnęło przygnębienie straszne. Jak z fachowych czasopism zagranicznych się dowiadujemy, to przemysłowcy i kupcy tamtejsi liczą się z tem, że dalsze przedłużanie obecnie panującego przykrego położenia pogrąży tamtejszy przemysł i handel w ruinę zupełną, co się gospodarce Niemiec boleśnie da odczuć. Koszty za robociznę, przewóz kolejowy, opłaty pocztowe i handlowe i wszystkie inne uboczne wydatki pożerają zarobek do szczętu, a co dziś wydaje się jeszcze jako zarobek, to pojutrze nie starczy na zakupienie nowych zapasów. Niektóre zaledwie firmy papiernicze trzymają się jako tako, ale i ich byt poważnie jest zagrożony. Kredytowane należytości skąpo napływają. A po za tem niby widmo straszne, bezlitościwe, cięży nad handlem i przemysłem przekonanie, że nie ma widoków w kierunku porozumienia się z władzami okupacyjnemi. Nie dosyć na tem. Spadek wartości marki niemieckiej podkopuje stale dawniejsze bogactwo, dawniejszą ruchliwość i sprężystość nadreńsko-westfalskiego handlu i przemysłu. To, że nawet „Lumpenvaluta“, jak nazywano markę polską i koronę austrjacką prześcignęła markę niemiecką dodaje butnym kupcom i przemysłowcom resztę goryczy...

Z przemysłu papierniczego we Finlandji.

Finlandzkie czasopismo fachowe „Pappers & Travarutidskr. f. Finland“ zamieściło artykuł, w którym autor domaga się podwyższenia cła za wywóz drzewa podatnego na wyrób papieru na 25 do 30 marek finlandzkich za metr sześcienny, uzasadniając to żądanie tem, że w południowej Finlandji trzebienie lasów na wywóz drzewa papierówki przechodzi pewne granice rozumnej gospodarki leśnej. Drzewo podatne na wyrób papieru we Finlandji południowej znika raptownie.

Fabryki papieru we Finlandji południowej zakupują drewno świerkowe szczególnie z okolicy Kajany, przed wojną zakupywały także za granicą, w Rosji. Dziś to niemożliwe.

Wywóz papierówki w roku 1923 fob port południowo-finlandzki oceniają na około 150 miljonów marek finlandzkich, czyli tyle, ile krajowy przemysł papierniczy spotrzebuje w ciągu całego roku, którego produkcję oceniają na 850 miljonów marek finlandzkich.

Miejscami odbywa się we Finlandji południowej wprost rabunkowa gospodarka leśna. Prócz tego zużywa ludność krajowa niemal 50 proc. na opał drzewa świerkowego bardzo podatnego na wyrób masy papierowej, co dzieje się z wielką szkodą dla krajowego przemysłu papierniczego. Fabryki celulozy we Finlandji skarżą się na dotkliwą konkurencję zagranicznych nabywców finlandzkiego drewna świerkowego, szczególnie z Niemiec i Skandynawji, podbijających ceny stale. Szczególnie firma szwedzka Hylte Brucks A. B. w Hyltebruk sprowadza przez port Halmstad sporo drewna finlandzkiego, korzystając z niższej waluty finlandzkiej.

Czasopismo finlandzkie przedstawia, że tylko w najbardziej na północy położonych przystaniach jakoto Uleaborg i Waza Lanen zalecałoby się nie pobierać cła od wywozu drewna, ponieważ obfite w papierówkę lasy północno-finlandzkie nie są wcale a wcale tak przetrzebione, jak południowo-finlandzkie.

Notatki

Celem rozwoju naszych branż w Polsce. Celem uzupełnienia kartotek handlowych i umożliwienia składania ofert notujemy w każdym numerze naszego czasopisma nowo wpisane do rejestru handlowego firmy lub zmiany w nich zaszłe, na co wskazujemy uwagę wytwórcom i hurtownikom. Rubryka „Towary poszukiwane“, którą abonenci posługiwać się mogą bezpłatnie, jest cennym drogowskazem, jakie towary i przedmioty w dziale ogłoszeniowym polecać z korzyścią należy. Redakcja korzysta z wszelkich informacyj handlowych i fachowych, uprasza o nadsyłanie ich, omawia wszelkie nowości wydawnicze i nadsyłane okazy recenzyjne z dziedziny naszych branż. Wszystkich, którym zależy na rozwoju naszej wytwórczości krajowej, na torowaniu nowych dróg dla handlu i przemysłu naszego, upraszamy o cenną współpracę i polecenie naszego czasopisma w kołach fachowych, wytwórczych, przemysłowych i handlowych. Prosimy też o uwzględnianie firm ogłaszających stale wyroby swe i przy zamawianiu towaru na ogłoszenie w naszem czasopismie się powoływać. Firmy ukazujące się w czasopiśmie fachowem dawają z góry pewną gwarancję solidnej obsługi. W celu dokształcania fachowego prosimy nasze czasopismo podawać zatrudnianemu personelowi do przeczytania.

Sprawy celne w Polsce. W dzienniku ustaw nr. 66 ukazał się nowy wykaz towarów (Rozp. Min. Skarbu oraz Przem. i Handlu z dn. 23. 6. 23 r.) opłacających stawkę celną ulgową. W rozporządzeniu tem jest przewidziana dla poszczególnych towarów dopłata walutowa, wynosząca zależnie od towaru, 2, 10, 20 i 33⅓ proc. mnożnika normalnego. Bliższych informacyj udzielą także Izby przemysłowo-handlowe.

Kluczewska Fabryka Papieru, Tow. Akc., Warszawa. Firma ogłosiła prospekt, z którego podajemy co następuje: Fabrykę papieru pod firmą „Kluczewska Fabryka Papieru“ założył był zmarły dziś Ludwik Mauve. W roku 1911 firma przekształconą została na towarzystwo akcyjne z kapitałem zakładowym 600 000 rubli, podzielonych na 600 akcyj na 1000 rubli każda. Kapitał zakładowy ulegał kilkakrotnie powiększeniu, a mianowicie: 1920 r. drogą przewalutowania do sumy mk. 4 200 000 i II emisją akcyj do sumy 8 400 000 mk., w roku 1921 drogą III emisji do sumy 470 400 000 mk. wraz z jednoczesnem utworzeniem specjalnej rezerwy walutowej w sumie 246 400 000 mk. Rzeczywistą wartość majątku reprezentuje równowartość kapitału pierwotnego 600 000 rubli złotych oraz dokonywanych w ciągu ostatnich 12 lat inwestycyj czyli kwota około 25 miljardów marek. Kapitał zakładowy, obecnie wynoszący 470 400 000

mk. podzielony został na 470 400 akcyj wartości nominalnej 1000 mk. każda.

Fabryka położoną jest na obszarze wsi Klucze, powiat Olkusz, odległego o 5 kilometrów od stacji kolejowej Rabsztyn, posiadającym bogate samobijące źródła czystej wody, doskonale nadającej się do wyrobu białych i przednich gatunków papieru; zatrudnia około 300 robotników. Niezależnie od papieru, spółka prowadzi fabrykę masy drzewnej oraz tektury w Nowo-Werkach na Wileńszczyźnie. Produkcja ogólna dochodzi do 40 wagonów miesięcznie, z czego przypada na papier 25, a na tekturę i masę drzewną 15 wagonów. Obrót miesięczny sięga 3 miljardów marek. Zysk w roku 1920 wynosił 3 947 053,89 mk., 1921 roku 9 735 455,32 mk., 1922 roku 375 292 698,37 mk. Bilans na 31 grudnia 1922 roku figurował w stanie czynnym i biernym sumą 1 689 939 414,19 mk. W skład zarządu wchodzą: Włodzimierz i Henryk Gorlinowie oraz Maurycy, Ignacy i Adam Szwarcsztajnowie. Dyrektorem zarządzającym jest Maurycy Szwarcsztajn. W skład komisji rewizyjnej wchodzą: Edward Zetel, adwokat Grzegorz Gołoborodko, Ajzyk Szwarcsztajn, Benjamin Zabłudowski i Bernard Feldman.

Fabryka żelatyny i kleju „Żelatyna", Sp. Akc., Warszawa. Firma powiększa kapitał zakładowy o 45 854 100 mk. na 61 138 800 mk. drogą nowej, IV emisji 169 830 sztuk nowych akcyj nominalnej wartości 270 mk. każda. Cenę emisyjną każdej nowej akcji określono na 320 mk.

Wydawnictwo i księgarnia Trzaska, Ewert i Michalski, Sp. Akc., Warszawa. Roczne walne zgromadzenie akcjonarjuszów odbędzie się 30 lipca br. o godzinie 7 i pół po południu w Warszawie, w lokalu spółki, Krakowskie Przedmieście 13. Na porządku obrad zatwierdzenie bilansu za rok ubiegły, podział zysku, powiększenie kapitału zakładowego, wybory do władz spółki oraz pomniejsze sprawy.

Cena druków pocztowych w Polsce. Ministerstwo poczt i telegrafów donosi, że zmieniło cenę sprzedaży druków płatnych, a mianowicie cenę za pocztówki bez znaczka do 50 mk., ceny zaś innych blankietów do 100 mk. za sztukę.

Kursy introligatorskie dla inwalidów wojennych w Toruniu. Wojewódzka Rada Opieki Społecznej w porozumieniu z dyrekcją męskiego seminarjum nauczycielskiego w Toruniu organizuje szereg bezpłatnych kursów introligatorskich dla inwalidów wojennych. Pierwszy kurs rozpoczął się z dniem 11 lipca i trwać będzie do dnia 26 lipca br. od godz. 9 do 1 rano, w sali robót ręcznych męskiego seminarjum nauczycielskiego przy ul. Sienkiewicza w Toruniu. Na powyższy kurs przyjęto inwalidów wojennych, posiadających obydwie ręce normalne i zamieszkałych w Toruniu.

Cenę za skoroszyty, registratory, teczki i futerały w Niemczech podwyższono znacznie na lipiec. Mnożnik zasadniczy wzrósł z 100 000 na 150 000. Dostawa bezpłatna następuje przy zamówieniach powyżej 1 100 000 mk. n., powyżej 5 500 000 mk. n. oblicza się połowę kosztów dostawy. Zapłata w przeciągu dni 14 po dostawie rachunku.

Drożyzniany mnożnik księgarski w Niemczech podwyższono od 11 lipca z 12 000 na 15 000.

Katalog Targu jesiennego w Wrocławiu, przygotowywanego na okres od 2 do 5 września, ukaże się w połowie sierpnia. Przemysł papierniczy, wyrobów papierniczych, artykułów pisemnych i rysunkowych, ozdób choinkowych i pokrewnych obeśle Targi obficie eksponatami.

Międzynarodowy Targ księgarski w Wiedniu. Jako specjalny dział Targów jesiennych w Wiedniu, które odbędą się od 2 do 8 września br., postanowiono urządzić po raz pierwszy międzynarodowy targ księgarski, który corocznie ma się powtarzać. Targ księgarski obejmować będzie produkta wydawnictw księgowych i nut oraz przemysłu graficznego wogóle. Dyrekcja Targu donosi, że eksponaty zgłosiły nietylko liczne firmy wydawnicze z Austrji i Niemiec, lecz także z Polski, Czechosłowacji, Węgier, Jugosławji, Szwajcarji i państw bałkańskich. Nad fachowem urządzeniem Targów księgarskich czuwa austrjackie stowarzyszenie księgarzy.

Upadłość fabryki tektury w Szwecji. Upadłość majątkową zgłosiła olbrzymia fabryka tektury A.-B. Svensk Papp w Sundsvall. Firmie zamienił pożar w perzynę niedawno młyn papierniczy, a odszkodowanie ubezpieczeniowe, wynoszące 400 000 koron szwedzkich pobrał finansujący przedsiębiorstwo bank, nie godząc się na odbudowę. To zadecydowało o zgłoszeniu upadłości. Firmę założono w roku 1914 z kapitałem akcyjnym 1,12 miljonów koron szwedzkich.

William Willis, wynalazca papieru platynowego, zmarł. Założył on był w roku 1873 firmę „Platinotype-Compagnie", której właścicielem pozostał i ograniczył produkcję firmy na wyrób wynalezionego przez siebie papieru platynowego, o którego doskonałości był przekonanym. Papiery platynowe zyskały sławę światową; druk obrazów na tych papierach wykonany, należał do najprzedn. z dziedziny druków światłoczułych; obrazy stawały się niezniszczalne, wszędzie, gdzie je pokazywano, zyskiwały podziw powszechny. Szczególnie nadawały się papiery platynowe do reprodukcji krajobrazów w wielkim stylu. Niestety platyna jest zbyt droga by druk obrazów można było na tych papierach upowszechnić.

Dział papierniczy w muzeum technicznem w Pradze. W muzeum technicznem w Pradze urządzony zostanie osobny dział papiernictwa, w którym złożone zostaną nietylko okazy dające obrez o współczesnym stanie papiernictwa, lecz uwidocznionym zostanie także rozwój przemysłu papierniczego od czasów najdawniejszych. Równocześnie urządzonym zostanie zbiór papierów wszelkiego rodzaju oraz znaków wodnych z doby współczesnej oraz pochodzących z czasów starożytnych. Muzeum techniczne w Pradze rozesłało w tym celu do wszystkich fabryk papieru w kraju, ażeby z swych zbiorów złożyły okazy papierów produkcji nowoczesnej i starożytnej, dalej poprosiło muzeum o nadesłanie wzorów z przemysłu papierniczego, cenników, katalogów oraz fotografji i plakatów uwidoczniających stare i modne zakłady papiernicze.

Przykład muzeum technicznego w Pradze powinien zyskać naśladownictwo w Polsce.

Austrjacka fabryka papierów kolorowych i chromowych. Firma wiedeńska Henryk Langer, hurtownia papierów kolorowych i tektury introligatorskiej, na nabytym w sierpniu roku zeszłego terenie, położonym w Wiedniu przy ulicy Dornbacherstr. 101 wybudowała fabrykę papierów kolorowych i chromowych, używanych w introligatorniach. Fabrykację rozpoczęto. Maszyn dostarczyły fabryki w Niemczech.

Nowe znaczki pocztowe w Polsce. Ministerstwo poczty i telegrafu donosi, że w ostatnich dniach wypuszczono nowe znaczki posztowe opłaty i dopłaty w następujących wartościach: opłaty 1000- i 2000-markowe i — dopłaty 200-, 500-, 1000- i 2000-markowe. Nadto dla uczczenia pamięci Mikołaja Kopernika mi-

nisterstwo poczt i telegrafów wydało znaczek pocztowy opłaty 1000 marek wartości. Rysunek znaczka pocztowego przedstawia podobiznę Kopernika w owalu, ozdobionym liśćmi laurowemi z napisem „Kopernik". Znaczka tego należy używać przedewszystkiem do opłat korespondencji zagranicznej. Znaczki te niestety dotychczas nie pojawiły się w miejscowych urzędach poczty.

Przy tej sposobności należy wspomnieć o ówczesnych staraniach komitetu obchodu 450 rocznicy urodzin Kopernika w Toruniu w celu otrzymania zezwolenia na wydanie w dniu 19 lutego znaczka kopernikowskiego, którego można — by było nabyć tylko w urzędzie poczty w Toruniu. Wobec tego jednak, że min. poczt i telegrafów wniosek komitetu obchodu Kopernika w Toruniu otrzymało za późno, nie można było wniosku uwzględnić.

Towary poszukiwane

Zapytania.

(Bezpłatne dla abonentów.)

1. Kto dostarcza złoto w listkach do złocenia książek?

2. Kto wykonuje drzeworyty (klisze)?

4. Które fabryki wyrabiają bronzową i białą bibułę do pakowania w arkuszach i bobinach?

5. Które fabryki wyrabiają papier drukowy 50 gramowy oraz maszyną gładzone kartony 200 gramowe?

10. Kto dostarczy wzór kalendarza na rok 1924, zawierający dokładnie święta rzymsko-katolickie, grecko-katolickie i żydowskie?

11. Kto sprzedaje krochmal dla potrzeb introligatorskich?

12. Która fabryka lub firma dostarcza metalowe odznaki towarzyskie (dla Sokołów i inne)?

13. Kto dostarczy tektury, papieru pergaminowego, specjalnie dla potrzeb mleczarni, po cenach hurtowych?

14. Która fabryka dostarcza maszyn nowoczesnych do fabrykacji torebek dla kupców?

Odpowiedzi.

(Uprasza się o nadsyłanie.)

Ogłoszenia: 1/1 strona 160 000, mk., 1/2 strony 80 000, mk., 1/4 strony 40 000, mk., 1/8 strony 20 000, mk., 1/16 strony 10 000, mk. — Na stronie I okładki 100%, na stronie II, III i IV okładki 50% więcej. Dla poszukujących posad 50% opustu. Numery okazowe i dowodowe opłaca się. Ogłoszenia przyjmuje się do środy rana godziny 9-tej.

Przedpł. miesięczn. z przesyłką pod opaską 3000 mk. Numer pojedyńczy 1000 mk.

Konto czekowe P. K. O. Nr. 202 868. Nakładem „Hurtowni Drukarskiej", Tow. Akc. w Poznaniu, Stary Rynek nr. 4. Telefon 2555. Redaktor „Przeglądu Graficznego" Teodor Kryg Redaktor „ Przegl. Papiern." Fr. Wojciechowski w Poznaniu.

Drukarnia Polska T. A. w Poznaniu.